

Opgang, 1 november 2026

Teksten

1 – Anoniem (Middeleeuws): "Alleluia! Cinque prudentes virgines" (Anonymous 4)

Gregoriaanse hymne over Mattheüs 25.

Alleluia.

Quinque prudentes virgines acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus; media autem nocte clamor factus est: "Ecce sponsus venit, exite obviam Christo Domino."

Alleluia.

Halleluja.

De vijf wijze maagden namen olie mee in hun vaten, samen met hun lampen; maar om middernacht klonk er een roep: "Zie, de Bruidegom komt; ga uit om Christus, de Heer, te ontmoeten."

Halleluja.

2 – Francisco Guerrero (1528-1599): "Prudentes virgines" (a 5) (Ensemble Plus Ultra, o.l.v. Michael Noone)

Een iets latere, polyfone zetting van dezelfde tekst uit Mattheüs 25.

Prudentes virgines, aptate lampades vestras: ecce sponsus venit, exite obviam Christo Domino.

Quinque prudentes virgines acceperunt oleum in vasis suis; media autem nocte clamor factus est: "Ecce sponsus venit, exite obviam Christo Domino."

Wijze maagden, maak uw lampen in orde: zie, de Bruidegom komt, ga uit om Christus de Heer te ontmoeten.

De vijf wijze maagden namen olie mee in hun vaten; om middernacht klonk er een roep: "Zie, de Bruidegom komt; ga uit om Christus, de Heer, te ontmoeten."

3 – Michael Praetorius (1571-1621): "Wachet auff, rufft vns die Stimme", uit: Polyhymnia Caduceatrix & Panegyrica, nr. 21 (a 8-19) (La Capella Ducale, Musica Fiata, o.l.v. Roland Wilson)

Praetorius pakt hier flink uit met een spetterend "Choralkonzert" voor 3 sopranen, 2 altten, 2 tenoren en 1 basstem in 3 koren, een 4-stemmig instrumentaal koor, een 2-stemmig chorus extraordinarius, een 4-stemmig kapelkoor, en continuo.

Hij gebruikt hiertoe de Lutherse tekst en melodie van Philipp Nicolai uit 1599. Vanaf 1596 was die predikant in de stad Unna in Westfalen. Unna werd in 1599 getroffen door de pest, waardoor honderden kerkleden omkwamen. Toen de dood er rondwaarde schreef Nicolai de liederenbundel Freudenspiegel des ewigen Lebens, een visioen van de hemel in het aangezicht der dood, waarin ondermeer dit lied "Wachet auf" voorkomt.

De vertaling is van C.W. Burger, zoals gebruikt in lied 749 in het Liedboek.

1. Wachet auf, ruft uns die Stimme, der Wächter sehr hoch auf der Zinne, wach auf, du Stadt Jerusalem.
Mitternacht heißt diese Stunde, sie rufen uns mit hellem Munde, wo seid ihr klugen Jungfrauen.
Wacht auf, der Bräutigam kömmt, steht auf, die Lampen nehmt, Halleluja, macht euch bereit zu der Hochzeit, ihr müsset ihm entgegen gehn.

"Op, waak op!", zo klinkt het luide; wat wil dit roepen toch beduiden, gij torenwachters van de tijd?

Middernacht is aangebroken, zijn uwe lampen wel ontstoken, gij maagden die de Heer verbeidt? Gij slapenden, ontwaak, de bruidegom genaakt! Halleluja, nu opgestaan! Het feest breekt aan; gij moet Hem ijlings tegengaan.

2. Zion hört die Wächter singen, das Herz tut ihr vor Freuden springen, sie wachet uns steht eilend auf.

Ihr Freund kommt vom Himmel prächtig, von Gnaden stark, von Wahrheit mächtig, ihr Licht wird hell, ihr Stern geht auf.

Nun komm, du werthe Kron, Herr Jesu, Gottes Sohn, Hosianna, wir folgen all zum Freudensaal, und halten mit das Abendmahl.

3. Gloria sei dir gesungen mit Menschen und englischen Zungen, mit Harfen und mit Zymbeln schon.

Von zwölf Perlen sind die Pforten an deiner Stadt, und wir Konsorten der Engel hoch in deinem Thron. Kein Aug hat je gesehn, kein Ohr hat je gehört, solche Freude, des sind wir froh, I-o, I-o, ewig in dulci jubilo.

Sion hoort de wachters zingen, zij voelt het hart van vreugde opspringen, ontwaakt met spoed, staat haastig op.

Uit de hemel daalt hij neder, in waarheid sterk, in liefde teder: haar licht verschijnt, haar ster gaat op.

Kom Heiland, 's aardrijks kroon, Heer Jezus, 's Vaders Zoon! Zing hosanna, kom altemaal ter bruilofszaal, waar Hij ons roept aan 't avondmaal.

Laat ons U ter ere zingen met allen die Uw troon omringen, één koor van mens' en engelenstem!

Paarlen zijn der poorten bogen, die nederdalen uit den hoge: het hemelse Jeruzalem.

Geen oog heeft ooit begroet, geen hart heeft ooit vermoed zulk een vreugde. Zo juichen wij en roemen blij de glorie van uw heerschappij!

4 – Henry Purcell (c.1659-1695): "Remember not, Lord, our offences", A.50 (a 5) (Collegium Vocale Gent, o.l.v. Philippe Herreweghe)

De tekst van dit stuk komt uit de Exhortation and Litany van Thomas Cranmer (1489-1556), aartsbisschop van Canterbury, uit 1544. In 1549 nam hij het bovendien op in de Book of Common Prayer.

Remember not, Lord our offences, nor th'offences of our forefathers, neither take thou vengeance of our sins, good Lord.

But spare us, good Lord.

Spare thy people, whom thou hast redeem'd with thy most precious blood; and be not angry with us forever.

Spare us, good Lord.

Reken, Heer, ons onze overtredingen niet aan, noch de overtredingen van onze voorvaders, en neem geen wraak voor onze zonden, goede Heer.

Maar bewaar ons, goede Heer.

Bewaar uw volk, dat Gij met uw kostbaarste bloed hebt verlost;

en wees niet eeuwig toornig op ons.

Bewaar ons, goede Heer.

5 – Jakob Ludwig Felix Mendelssohn Bartholdy (1809-1847): "Oratorium Paulus", Op. 36, MWV A14, delen 1 ("Ouverture") en 16 (koraal "Wachet auf") (Deutsche Kammerphilharmonie Bremen, o.l.v. Frieder Bernius)

Mendelssohn voltooide dit oratorium voor soli, koor en orkest in 1936, voor een groot deel gebaseerd op teksten uit Handelingen der apostelen, uit het Nieuwe Testament. Hij bracht het zowel in het Duits als in het Engels uit.

De tekst van het koraal nr. 16 is afkomstig van Philipp Nicolai (zie Praetorius hierboven), gebaseerd op Mattheüs 25:1.

Wachet auf! ruft uns die Stimme der Wächter sehr hoch auf der Zinne, wach auf, du Stadt Jerusalem! Wach auf! Der Bräut'gam kommt, steht auf, die Lampen nehmt. Halleluja! Macht euch bereit zur Ewigkeit, ihr müsset ihm entgegengehn!

"Ontwaak!" roept de stem van de wachters hoog op de stadsmuren; "ontwaak, o stad Jeruzalem!" Ontwaak! De Bruidegom komt; sta op, neem uw lampen ter hand. Halleluja! Bereid u voor op de eeuwigheid; u moet Hem tegemoet gaan!